

اَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُغْفِرْ لَكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى

۱۰ توهان پنهنجي رب کان بخشش طلب ڪريو ان کان پوءِ رب تانھن توبه تائب ٿيو، رب تعاليٰ توهان کي مقرر وقت تائين بهترين نفعي ڏيندو

وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ ۖ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ

۱۱ (آخرت ۾) هر نيكو ڪاري (سندن نهي کان زياده) اجر ڏنو ويندو، ۽ جيڪڏهن توهان منهن موڙيو پوءِ بيشڪ آئون توهان تي قيامت

عَذَابٍ يَوْمٍ كَبِيرٍ ۝۱۲ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝۱۳

جي عذاب جو خوف ڪريان ٿو. الله تعاليٰ تانھن توهان کي موٽو آهي، ۽ اهو هر شيءِ تي قادر آهي. خبردار

إِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ ۖ الْأَحْيِينَ لَيَسْتَغْشُونَ

تحقيق آهي (منافق) پنهنجي سينن ۾ عداوت رکن ٿا ۽ اها الله کان لڪائڻ چاهن ٿا، خبردار جڏهن اهي پنهنجا ڪپڙا

ثِيَابَهُمْ يَعْكُمُ مَا يُسْرُونَ ۖ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلَيْهِمْ بَذَاتِ الصُّدُورِ ۝۱۴

۱۴ ڏکين ٿا (ان وقت) الله سندن ظاهر ۽ باطن ڄاڻي ٿو. بيشڪ الله سينن جي علم کي ڄاڻندڙ آهي.

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ

۱۵ زمين ۾ رهندڙ هر جاندار جي رزق جو ذمون الله تعاليٰ تي آهي ۽ الله تعاليٰ انهن جي

مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا ۖ كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ۝۱۵ وَهُوَ الَّذِي

رهڻ ۽ موٽڻ جي جاءِ به ڄاڻي ٿو. سڀني (شين) جي لکت لوح محفوظ ۾ آهي، ۽ الله تعاليٰ اهو آهي

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ۚ وَكَانَ عَرْشُهُ

جنهن (ست) آسمان ۽ زمينون ڇهن ڏينهن ۾ پيدا ڪيون ۽ (انهي کان اڳ) عرش عظيم

عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۖ وَلَئِنْ قُلْتُمْ

پاڻيءَ تي قائم هو (تخليق ان لاءِ) ڇو؟ الله تعاليٰ آزمائي ٿو توهان ٽانهيڪ عمل ڪير ڪري ٿو، ۽ جيڪڏهن رسول عربي انهن کي چوي

مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا

ٿو توهان موت کان پوءِ توهان اٿاريا ويندات ڪافر فوراً چون ٿا ته ناهي هيءُ ته قرآن

الْأَسْحَرُ مُبِينٌ ۖ وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَىٰ أُمَّةٍ

مگر صاف جادو . یہ جیکڈھن کنھن وقت تائیں اسین انھن تان عذاب ہنایوں تا

مَعْدُودَةٍ لِّيَقُولَنَّ مَا يَحْبِسُهُ^ط إِلَّا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا

ۛ چوں تآء اللہ تعالیٰ کی عذاب کرے گا کھن روکیو آھی، خبردار جنھن دینھن عذاب ایندو تہ کوبہ انکی امن تان

عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ^٨ وَلَئِنْ أَذَقْنَا

هتائي دسگه دوه انهن کي اهوئي عذاب گهري وٺند و جنهن لاءِ مذاق ڪند هئا. جيڪڏهن اسين انسان کي ڪا

الْإِنْسَانَ مِنْ رَحْمَةٍ ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَكَفُورٌ

نعمت عطا کی ان کان بوع (وری) اها نعمت واپس وٹون تا نہ بیشک (ان وقت) اهو یقیناً انسان مایوس

كَفُورٌ ۙ وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ

بناشکے تھی تو، عجب کہ تھیں انسان کی تکلف کاں ہو، نعمت عطا کیوں تاتہ ضرور چوندوتہ مون کاں

ذَهَبَ السَّيِّئَاتِ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحَ فَخُورٌ ۖ إِلَّا الَّذِينَ

سُئِلَ تَكَالُفُونَ لَهُ دُونَ مَدَنِي (آن وقت) اہم انسان تقیاً غم نہ ہند؟ مخ کڈ رہی، سہا ع انہن ماٹھن جی

صَبِرُواْ وَعَمِلُواْ الصَّالِحَاتِ ۖ اُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَّ اَجْرٌ

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

کُنْ دُعَاۃً اِلَیْهِ تَاۤءِیْکُمْ نَعۡصِ مَا لِحَاجَّ الْبُلَکْ وَضَآئِقُہٗ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ : اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

ثواب آهي. پوءِ ڇا توهان وڃي ربابي جو ڪجهه حصو ڇڏيندا (يعني نه) ۽ (انهن جي اعتراض تي) توهان جو سڀنيو مبارڪ

صَلُّواْۤا اَوْ تَقُوْۤا اِلَآ اَنْ اَعْلَمَ كُنْۢۙ اَوْ حَآءُ مَعَهُ

کتابت از پیر محمد خوارزمی

مَآلُكَ اِنَّكَ اَنْتَ زَابٌ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ كَاسٍ ط

مَدَنِيَّةٌ لِّمَدَنِيَّةٍ رَّحِمَ اللَّهُ عَلَى سَيِّدِي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَتٍ

چاهي چون نات رسول گري قرآن ڪريم کي پاڻ ناهي آهي، توهان فرمايو ٻيو، توهان فقط ٽه سورتون قرآن جي مثال ناهي ڏيکاريو، توهان

وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾

جيڪا طاقت رکي سگهو ٿا، الله کان سواءِ ان کي پڪاريو جيڪڏهن توهان سچا آهيو.

فَالَمْ يَسْتَجِيبُوا لَکُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أُنْزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَن لَّا

پوءِ جيڪڏهن اهي توهان کي جواب نڌن، پوءِ توهان يقين ڪريو ته قرآن ڪريم الله جي علم سان نازل ڪيو ويو آهي، الله کان

إِلَهَ إِلَّا هُوَ قَهْلُ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾ مَن كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

سواءِ ڪو به معبود ناهي، پوءِ چا توهان (هاڻي) تسليم ڪريو ٿا. جيڪو ماڻهو دنيا جي حياتيءَ ۾ اُن جي زينت

وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾

چاهي تواسين کين دنيا ۾ سندن عملن جي جزا عطا ڪريون ٿا، انهن کي دنيا ۾ نقصان نه ٿو ٿو وڃي.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحِطَّ مَا صَنَعُوا

اهي اهي ماڻهو آهن جن لاءِ آخرت ۾ باهه کان سواءِ ڪجهه به ناهي، ۽ دنيا ۾ جيڪي ڪيائون

فِيهَا وَبَطُلُ مِمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ أَفَسَنُكَانَ عَلَىٰ بَيْنِنَا

سوزايڪ تي ويو ۽ سندن عمل (ريٽائيل) باطل ٿي ويا. ڇا پوءِ رسول عربي (۽ مؤمن) پنهنجي رب جي طرفان

مِّن رَّبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِن قَبْلِهِ كُتِبَ مُوسَىٰ إِمَامًا

دليل تي ناهن (يقيناً آهن) ۽ رسول عربي تي جبرئيل امين قرآن ڪريم پڙهي ٿو ۽ قرآن ڪريم کان اڳ ۾ سورة (۽ جبرئيل جي

وَرَحْمَةً أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَن يَكْفُرْ بِهِ مِّنَ الْأَحْزَابِ

مفت) نازل ٿيو جيڪو رحمت هو، اهو ماڻهو قرآن ڪريم تي ايمان آڻي ٿو، ۽ جيڪي ماڻهو (ڪافر) قرآن جو انڪار ڪن ٿا

فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مَرِيَةٍ مِّنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِّن رَّبِّكَ

پوءِ انهن جي جاءِ جهمن آهي. پوءِ اهي ٻڌندڙن ڪنهن به شڪ ۾ نه ٿي، بيشڪ قرآن ڪريم پنهنجي رب جي طرفان حق آهي

وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۷﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ

۱۷ ۱ پر اکثر ماڻهو ايمان نه ٿا آڻن . ۲۰ ۱۸ اُن ماڻهو کان وڌيڪ ظالم ٻيو ڪير ٿي سگهي ٿو

عَلَىٰ اللَّهِ كَذِبًا ۖ أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ

جيڪو الله تعاليٰ تي ڪوڙ مڙهي، اهي ماڻهو الله تعاليٰ جي درٻار ۾ پيش ڪيا ويندا ۽ مٿاڻڪ شاهدي

الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ ۖ أَلَا لَعْنَةُ

ڏيندا ٿر اهي اهي ماڻهو آهن جن پنهنجي رب تي ڪوڙ مڙهيو هو، خبردار! الله تعاليٰ

اللَّهُ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۱۸﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ

جي لعنت ظالمن تي آهي . جيڪي الله تعاليٰ جي راھ کان روڪن

اللَّهُ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۖ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَفَرُونَ ﴿۱۹﴾

ٿا ۽ انهي وات کي ٽيڙو سمجهن ٿا، ۽ اهي اهي آخرت جو انڪار ڪن ٿا .

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ

اهي (ڪافر) زمين ۾ عذاب الاهي کي روڪي نه ٿا سگهن ۽ انهن وٽ الله کان سواءِ

اللَّهُ مِنْ أَوْلِيَاءَ ۖ يُضَعِفُ لَهُمْ الْعَذَابَ ۖ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ

ڪي به مددگار ناهن، انهن لاءِ عذاب ٻيڻو ڪيو ويندو (يعني) اهو (عذاب) جيڪو نه ٿي سگهندا

السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿۲۰﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا

۲۰ ۲۱ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱ ۰ انهن ماڻهن پنهنجي نفسن کي نقصان ۾

أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿۲۱﴾ لَا جَرَمَ لَهُمْ

۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰ ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹ ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵ ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰ ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹ ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹ ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰ ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰ ۱۰۰۱ ۱۰۰۲ ۱۰۰۳ ۱۰۰۴ ۱۰۰۵ ۱۰۰۶ ۱۰۰۷ ۱۰۰۸ ۱۰۰۹ ۱۰۱۰ ۱۰۱۱ ۱۰۱۲ ۱۰۱۳ ۱۰۱۴ ۱۰۱۵ ۱۰۱۶ ۱۰۱۷ ۱۰۱۸ ۱۰۱۹ ۱۰۲۰ ۱۰۲۱ ۱۰۲۲ ۱۰۲۳ ۱۰۲۴ ۱۰۲۵ ۱۰۲۶ ۱۰۲۷ ۱۰۲۸ ۱۰۲۹ ۱۰۳۰ ۱۰۳۱ ۱۰۳۲ ۱۰۳۳ ۱۰۳۴ ۱۰۳۵ ۱۰۳۶ ۱۰۳۷ ۱۰۳۸ ۱۰۳۹ ۱۰۴۰ ۱۰۴۱ ۱۰۴۲ ۱۰۴۳ ۱۰۴۴ ۱۰۴۵ ۱۰۴۶ ۱۰۴۷ ۱۰۴۸ ۱۰۴۹ ۱۰۵۰ ۱۰۵۱ ۱۰۵۲ ۱۰۵۳ ۱۰۵۴ ۱۰۵۵ ۱۰۵۶ ۱۰۵۷ ۱۰۵۸ ۱۰۵۹ ۱۰۶۰ ۱۰۶۱ ۱۰۶۲ ۱۰۶۳ ۱۰۶۴ ۱۰۶۵ ۱۰۶۶ ۱۰۶۷ ۱۰۶۸ ۱۰۶۹ ۱۰۷۰ ۱۰۷۱ ۱۰۷۲ ۱۰۷۳ ۱۰۷۴ ۱۰۷۵ ۱۰۷۶ ۱۰۷۷ ۱۰۷۸ ۱۰۷۹ ۱۰۸۰ ۱۰۸۱ ۱۰۸۲ ۱۰۸۳ ۱۰۸۴ ۱۰۸۵ ۱۰۸۶ ۱۰۸۷ ۱۰۸۸ ۱۰۸۹ ۱۰۹۰ ۱۰۹۱ ۱۰۹۲ ۱۰۹۳ ۱۰۹۴ ۱۰۹۵ ۱۰۹۶ ۱۰۹۷ ۱۰۹۸ ۱۰۹۹ ۱۱۰۰ ۱۱۰۱ ۱۱۰۲ ۱۱۰۳ ۱۱۰۴ ۱۱۰۵ ۱۱۰۶ ۱۱۰۷ ۱۱۰۸ ۱۱۰۹ ۱۱۱۰ ۱۱۱۱ ۱۱۱۲ ۱۱۱۳ ۱۱۱۴ ۱۱۱۵ ۱۱۱۶ ۱۱۱۷ ۱۱۱۸ ۱۱۱۹ ۱۱۲۰ ۱۱۲۱ ۱۱۲۲ ۱۱۲۳ ۱۱۲۴ ۱۱۲۵ ۱۱۲۶ ۱۱۲۷ ۱۱۲۸ ۱۱۲۹ ۱۱۳۰ ۱۱۳۱ ۱۱۳۲ ۱۱۳۳ ۱۱۳۴ ۱۱۳۵ ۱۱۳۶ ۱۱۳۷ ۱۱۳۸ ۱۱۳۹ ۱۱۴۰ ۱۱۴۱ ۱۱۴۲ ۱۱۴۳ ۱۱۴۴ ۱۱۴۵ ۱۱۴۶ ۱۱۴۷ ۱۱۴۸ ۱۱۴۹ ۱۱۵۰ ۱۱۵۱ ۱۱۵۲ ۱۱۵۳ ۱۱۵۴ ۱۱۵۵ ۱۱۵۶ ۱۱۵۷ ۱۱۵۸ ۱۱۵۹ ۱۱۶۰ ۱۱۶۱ ۱۱۶۲ ۱۱۶۳ ۱۱۶۴ ۱۱۶۵ ۱۱۶۶ ۱۱۶۷ ۱۱۶۸ ۱۱۶۹ ۱۱۷۰ ۱۱۷۱ ۱۱۷۲ ۱۱۷۳ ۱۱۷۴ ۱۱۷۵ ۱۱۷۶ ۱۱۷۷ ۱۱۷۸ ۱۱۷۹ ۱۱۸۰ ۱۱۸۱ ۱۱۸۲ ۱۱۸۳ ۱۱۸۴ ۱۱۸۵ ۱۱۸۶ ۱۱۸۷ ۱۱۸۸ ۱۱۸۹ ۱۱۹۰ ۱۱۹۱ ۱۱۹۲ ۱۱۹۳ ۱۱۹۴ ۱۱۹۵ ۱۱۹۶ ۱۱۹۷ ۱۱۹۸ ۱۱۹۹ ۱۲۰۰ ۱۲۰۱ ۱۲۰۲ ۱۲۰۳ ۱۲۰۴ ۱۲۰۵ ۱۲۰۶ ۱۲۰۷ ۱۲۰۸ ۱۲۰۹ ۱۲۱۰ ۱۲۱۱ ۱۲۱۲ ۱۲۱۳ ۱۲۱۴ ۱۲۱۵ ۱۲۱۶ ۱۲۱۷ ۱۲۱۸ ۱۲۱۹ ۱۲۲۰ ۱۲۲۱ ۱۲۲۲ ۱۲۲۳ ۱۲۲۴ ۱۲۲۵ ۱۲۲۶ ۱۲۲۷ ۱۲۲۸ ۱۲۲۹ ۱۲۳۰ ۱۲۳۱ ۱۲۳۲ ۱۲۳۳ ۱۲۳۴ ۱۲۳۵ ۱۲۳۶ ۱۲۳۷ ۱۲۳۸ ۱۲۳۹ ۱۲۴۰ ۱۲۴۱ ۱۲۴۲ ۱۲۴۳ ۱۲۴۴ ۱۲۴۵ ۱۲۴۶ ۱۲۴۷ ۱۲۴۸ ۱۲۴۹ ۱۲۵۰ ۱۲۵۱ ۱۲۵۲ ۱۲۵۳ ۱۲۵۴ ۱۲۵۵ ۱۲۵۶ ۱۲۵۷ ۱۲۵۸ ۱۲۵۹ ۱۲۶۰ ۱۲۶۱ ۱۲۶۲ ۱۲۶۳ ۱۲۶۴ ۱۲۶۵ ۱۲۶۶ ۱۲۶۷ ۱۲۶۸ ۱۲۶۹ ۱۲۷۰ ۱۲۷۱ ۱۲۷۲ ۱۲۷۳ ۱۲۷۴ ۱۲۷۵ ۱۲۷۶ ۱۲۷۷ ۱۲۷۸ ۱۲۷۹ ۱۲۸۰ ۱۲۸۱ ۱۲۸۲ ۱۲۸۳ ۱۲۸۴ ۱۲۸۵ ۱۲۸۶ ۱۲۸۷ ۱۲۸۸ ۱۲۸۹ ۱۲۹۰ ۱۲۹۱ ۱۲۹۲ ۱۲۹۳ ۱۲۹۴ ۱۲۹۵ ۱۲۹۶ ۱۲۹۷ ۱۲۹۸ ۱۲۹۹ ۱۳۰۰ ۱۳۰۱ ۱۳۰۲ ۱۳۰۳ ۱۳۰۴ ۱۳۰۵ ۱۳۰۶ ۱۳۰۷ ۱۳۰۸ ۱۳۰۹ ۱۳۱۰ ۱۳۱۱ ۱۳۱۲ ۱۳۱۳ ۱۳۱۴ ۱۳۱۵ ۱۳۱۶ ۱۳۱۷ ۱۳۱۸ ۱۳۱۹ ۱۳۲۰ ۱۳۲۱ ۱۳۲۲ ۱۳۲۳ ۱۳۲۴ ۱۳۲۵ ۱۳۲۶ ۱۳۲۷ ۱۳۲۸ ۱۳۲۹ ۱۳۳۰ ۱۳۳۱ ۱۳۳۲ ۱۳۳۳ ۱۳۳۴ ۱۳۳۵ ۱۳۳۶ ۱۳۳۷ ۱۳۳۸ ۱۳۳۹ ۱۳۴۰ ۱۳۴۱ ۱۳۴۲ ۱۳۴۳ ۱۳۴۴ ۱۳۴۵ ۱۳۴۶ ۱۳۴۷ ۱۳۴۸ ۱۳۴۹ ۱۳۵۰ ۱۳۵۱ ۱۳۵۲ ۱۳۵۳ ۱۳۵۴ ۱۳۵۵ ۱۳۵۶ ۱۳۵۷ ۱۳۵۸ ۱۳۵۹ ۱۳۶۰ ۱۳۶۱ ۱۳۶۲ ۱۳۶۳ ۱۳۶۴ ۱۳۶۵ ۱۳۶۶ ۱۳۶۷ ۱۳۶۸ ۱۳۶۹ ۱۳۷۰ ۱۳۷۱ ۱۳۷۲ ۱۳۷۳ ۱۳۷۴ ۱۳۷۵ ۱۳۷۶ ۱۳۷۷ ۱۳۷۸ ۱۳۷۹ ۱۳۸۰ ۱۳۸۱ ۱۳۸۲ ۱۳۸۳ ۱۳۸۴ ۱۳۸۵ ۱۳۸۶ ۱۳۸۷ ۱۳۸۸ ۱۳۸۹ ۱۳۹۰ ۱۳۹۱ ۱۳۹۲ ۱۳۹۳ ۱۳۹۴ ۱۳۹۵ ۱۳۹۶ ۱۳۹۷ ۱۳۹۸ ۱۳۹۹ ۱۴۰۰ ۱۴۰۱ ۱۴۰۲ ۱۴۰۳ ۱۴۰۴ ۱۴۰۵ ۱۴۰۶ ۱۴۰۷ ۱۴۰۸ ۱۴۰۹ ۱۴۱۰ ۱۴۱۱ ۱۴۱۲ ۱۴۱۳ ۱۴۱۴ ۱۴۱۵ ۱۴۱۶ ۱۴۱۷ ۱۴۱۸ ۱۴۱۹ ۱۴۲۰ ۱۴۲۱ ۱۴۲۲ ۱۴۲۳ ۱۴۲۴ ۱۴۲۵ ۱۴۲۶ ۱۴۲۷ ۱۴۲۸ ۱۴۲۹ ۱۴۳۰ ۱۴۳۱ ۱۴۳۲ ۱۴۳۳ ۱۴۳۴ ۱۴۳۵ ۱۴۳۶ ۱۴۳۷ ۱۴۳۸ ۱۴۳۹ ۱۴۴۰ ۱۴۴۱ ۱۴۴۲ ۱۴۴۳ ۱۴۴۴ ۱۴۴۵ ۱۴۴۶ ۱۴۴۷ ۱۴۴۸ ۱۴۴۹ ۱۴۵۰ ۱۴۵۱ ۱۴۵۲ ۱۴۵۳ ۱۴۵۴ ۱۴۵۵ ۱۴۵۶ ۱۴۵۷ ۱۴۵۸ ۱۴۵۹ ۱۴۶۰ ۱۴۶۱ ۱۴۶۲ ۱۴۶۳ ۱۴۶

وَآخَبْتُوهُ إِلَىٰ رَبِّهِمْ ۖ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾

پنهنجي رب تعالیٰ ڏانهن ڏاڏاڻا ڪيا، اهي جنتي آهن، اهي جنت ۾ هميشه رهندا .

مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ ط

انهن ٻنهي ٽولن (مؤمنن ۽ ڪافرن) جو مثال انڌي ۽ ڏسندڙ ۽ ڪوٺي ۽ ٻڌندڙ جهڙو آهي.

هَلْ يَسْتَوِينَ مَثَلًا ط أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا

ڇا اهي (ٻئي ٽولي) پاڻ ۾ برابر ٿي سگهن ٿا؟ ڇا ٻيو توهان سمجھ ٿو حاصل ڪريو ۽ تحقيق (حضرت) نوح کي اٿس پڻ ڪري

نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ ۖ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٥﴾ أَنْ لَا تَعْبُدُوا

مسندس قوم ڏانهن موڪليو، (نوح چيو) بیشڪ آئون توهان لاءِ صاف ٻڌايو آهيان. (پيغام هي آهي) توهان فقط الله

إِلَّا اللَّهَ ۖ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ إِلِيمٍ ﴿٢٦﴾ فَقَالَ

تعالیٰ جي عبادت ڪريو، (جيڪڏهن توهان سمجھو) تحقيق آئون توهان کي قیامت جي دردناڪ عذاب جو خوف ڪيان ٿو. پوءِ نوح

الْمَلَائِكَةُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرِيكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا

جي قوم مان ڪافر سردارن (هي) چيو ته اسين توکي پاڻ جهڙو بشر ڏسون ٿا

وَمَا نَرِيكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِإِدْنِ الرَّأْيِ ۖ

۽ اسين تنهنجا تابعدار اهي ماڻهو ڏسون ٿا جيڪي اسان مان راءِ جا ڪمزور آهن،

وَمَا نَرِي لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ ۖ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ

۽ اسين توکي پاڻ کان ڀلو نه ٿا سمجهون، بلڪ اسان کي يقين آهي ته توهان ڪوڙا آهيو. نوح چيو

يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَأَتَّبِعُنِي رَحْمَةً

اي منهنجي قوم ڇا توهان مون کي اها خبر ٻڌائيندا جيڪڏهن آئون پنهنجي رب جي طرفان ڪنهن دليل تي آهيان ۽ مون کي

مَنْ عِنْدَهُ فَعُيِّتُ عَلَيْكُمْ أَنْزِلُكُمْ مَوْهَا وَأَنْتُمْ لَهَا كُرْهُونَ ﴿٢٨﴾

الله ڏنو ته ڏني آهي پوءِ توهان ان کان اٿس ڀوريو ٿا، ڇا آئون توهان کي (اهڙي) ڳالهه ٻڌايو ٿو جيڪا توهان کي نه ٿي وڻي.

۲۳

وَيَقُومُوا لَكُمْ عَلَيْهِ مَا لَا طَنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا

۱۱ اي منهنجي قوت آئون توهان کان تبليغ جي عيوض دولت نه ٿو گهران، منهنجو ثواب منهنجي رب تعاليٰ وٽ آهي ۽ آئون مومنن کي

بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلْقُوا رَبَّهُمْ وَلَكِنِّي أَرِكُمْ قَوْمًا

پاڻ کان پري ڪونه ڪندس، بيشڪ اهي منهنجي رب تعاليٰ سان ملاقات ڪندا ۽ پر آئون توهان کي جاهل قوم

تَجْهَلُونَ ۲۹ وَيَقُومُ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتَهُمْ أَفَلَا

ڏسان ٿو. ۲۹ اي منهنجي قوم جيڪڏهن آئون مومنن کي پري ڪندس ته پوءِ الله تعاليٰ کان سواءِ ٻيو ڪير منهنجي مدد ڪندو، ڇا پوءِ

تَذَكَّرُونَ ۳۰ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ

توهان نه ڏس سگهجو. ۳۰ آئون اها دعويٰ نه ٿو ڪريان ته مون وٽ الله تعاليٰ جا خزانو آهن ۽ آئون (بذات خود) علم غيب

الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مُلْكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي

کي چاڻان ته آئون اها دعويٰ نه ٿو ڪريان ته آئون ملڪ آهيان ۽ آئون اها دعويٰ نه ٿو ڪريان ته جيڪي ماڻهو توهان جي نظر ۾ گهٽ

أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي

آهن انهن کي الله، هرگز ڪو خير نه ڏيندو. الله انهن جي دليين کان واقف آهي (جيڪڏهن بالفرض ايئن چيو)

إِذَا لِسِنَ الظَّالِمِينَ ۳۱ قَالُوا يَنْوُحُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَاكْثَرْتَ جِدَالَنَا

بيشڪ آئون ان وقت ظالمن مٿان پوندس. انهن چيو اهي نوح تون اسان سان جهڳڙو ڪرين توهان انهن سان اڄهڙو ڌاڻو

فَاتِنَابًا نَعْدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۳۲ قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ

پوءِ تون وعدو ڪيل عذاب آڻ، جيڪڏهن تون سچن مان آهين. نوح چيو عذاب ته الله آڻيندو

بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ۳۳ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي

جيڪڏهن پاڻ چاهي ۽ توهان عذاب ٿا ڏسو ته ڇا سگهو. ۳۳ ۽ پوءِ توهان کي منهنجي نصيحت ڪونه ٿا ڏو

إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ

ڏيندي، جيڪڏهن آئون چاهيان ته توهان کي نصيحت ڪريان ۽ جيڪڏهن الله توهان کي گمراه ڪرڻ جو ارادو رکي ٿو

هُورَيْكُمْ وَالْيَهُ تَرْجِعُونَ^(۳۳) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ

اهو توهان جو رب آهي، ۽ ان توهان توهان کي موٽايو ويندو. ڇا اهي چون ٿا توهان پاڻ قرآن تيار ڪيا آهي، توهان فرمايو

افْتَرَيْتَهُ فَعَلَىٰ إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا يَنْجَرُمُونَ^(۳۴) وَأُوحِيَ إِلَىٰ

جيڪڏهن (يا فرض) مون قرآن ڪريم تيار ڪيو آهي ان جو ڪناهه مٽي آهي آئون توهان جو ڪناهه کان بيزار آهيان. ۽ نوح توهان وٽان

نُوحِ أَنَّهُ لَنْ يُّؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا

موڪلي وٺي ته تنهنجي قوم مان پر ڪوبه توتي ايمان نه آيندو سواءِ انهن مومن جي جيڪي ايمان آڻي چڪا آهن، پوءِ تون

تَبْتَئِسُ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ^(۳۵) وَأَصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا

انهي جو ڏک نه ڪر جيڪي ڪجهه اهي ڪن ٿا. ۰ ۽ تون (اي نوح) اسانجي حڪم مطابق اسان جي نگراني ۾

وَوَحِينَا وَلَا تَخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ^(۳۶)

پري تيار ڪر ۽ تون ظالمن سان مخاطب نه ٿي، بيشڪ اهي ٻڌندڙ آهن.

وَيَصْنَعِ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ^(۳۷)

۽ (نوح) پري تيار ڪري رهيو هو، ۽ جڏهن به ڪو سڌار سندس قوم جو آتان لنگهندو هو ته ساڻس مذاق ڪندا هئا.

قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنِّي فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ^(۳۸) فَسَوْفَ

نوح چيو جيڪڏهن توهان اسان ٿا مذاق ڪريو ٿا اسين به توهان تي مذاق ڪنداسين جيئن توهان مذاق ڪندا هئا، پوءِ جلد ئي توهان

تَعْلَمُونَ لَمَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَجِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ

معلوم ڪندا ته عذاب ڪنهن تي اچي ٿو جيڪو ان کي خوار ڪري ۽ ڪنهن تي هميشه وارو عذاب

مُقِيمٌ^(۳۹) حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا

نازل ٿي ٿو. ايسائين جو اسان جو حڪم پهتو ۽ زمين مان جوش ساڻي نڪرڻ لڳو، اسان حڪم ڪيو ان پري ٿيهر

مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ

قسم جي ٻن مان جو ٻيو جوڙو سوار ڪري سڀئي هلاڪ ٿيا (طوفان ۾) مگر جنهن کي بچايو ويو،

وَمَنْ أَمِنَ وَمَا أَمِنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ^(٣١) وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا

۽ جنهن ماڻهو ايمان آندو، ۽ نوح سان گڏ تمام ٿورڙن ماڻهن ايمان آندو، نوح چيو توهان انهي ٻيڙي ۾ الله جو

بِسْمِ اللَّهِ فَجَرَّهَا وَمُرْسَهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ^(٣٢) وَهِيَ

نالو وئي سوار ٿيو جيڪو ان ٻيڙي کي هلائي ٿو ۽ ٻيهر ٿي ٿو، بيشڪ منهنجو رب گهڻو بخشنده ۽ ارحم الراحمين آهي. ۽ اها ٻيڙي

تَجَرَّى بِرَيمٍ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ

انهن کي وئي جبلن جيڏين موجن ۾ هلڻ لڳي ۽ نوح پنهنجي پٽ کي پڪاريو ۽ اهو

فِي مَعْزِلٍ يُبْنَىٰ اِرْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ^(٣٣) قَالَ

علحدو ٿي هوءا، (نوح پڪاريو ٿو) اي منهنجا پٽ مون سان گڏ (ٻيڙي ۾) سوار ٿي ۽ ڪافرن سان گڏ نه ٿي. پٽ چيو

سَاوِي إِلَىٰ جَبَلٍ يَّعِصُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ

جلدي آئون جبل تي پناه وٺندس جيڪو مون کي پاڻي کان بچائيندو، نوح چيو، اڄ توکي الله جي عذاب کان ڪير

مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ

بر بچائي نه ٿو سگهي سواءِ اُن جي جنهن تي پاڻ رحم ڪري، ايتري ٻيڙي پٽ جي وچ ۾ موجون اچي ويون، پوءِ پٽ غرق

الْمُغْرَقِينَ^(٣٤) وَقِيلَ يَا رَأْسُ اِبْلَعِي مَاءَكَ وَيَسْمَاءُ اَقْلِعِي وَغِيضَ

ٿي ويو. ۽ حڪم ڪيو ويو ته اي زمين تون پنهنجو پاڻي جذب ڪر ۽ اي آسمان تون رکجي وڃ ۽ پاڻ

الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدَ اللَّقَوْمِ

سڪي ويو ۽ وعدو پورو ڪيو ويو (عذاب جو) ۽ ٻيڙي اچي جُودِي (جبل) تي بيٺي ۽ چيو ويو هي عذاب آهي

الظَّالِمِينَ^(٣٥) وَنَادَىٰ نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ

ظالم قوم لاءِ. ۽ نوح پنهنجي رب کي پڪاريو پوءِ عرض ڪيائين اي منهنجا رب بيشڪ منهنجو پٽ منهنجي

أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَكَمِينَ^(٣٦)

اهل ٿا آهي ۽ بيشڪ تهنجو وعدو (نجات جو) سچو آهي ۽ تون بهترين فيصلو ڪندڙ آهين.

قَالَ يَنْوَحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا

الله تعالى فرمايو اي نوح تحقيق اهو تنهنجي اهل مان ناهي (چو ته) تحقيق انهي جا عمل صالح ناهن . پوء تون

تَسْأَلُنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ

مون کان اهو سوال نه ڪر جنهن جو توکي ڪو علم ناهي ، تحقيق آئون توکي نصيحت ڪريان ته متان تون نادان

الْجَاهِلِينَ^(٣٧) قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي

مان تي پوين . نوح عرض ڪيو تحقيق آئون توکان (آئندو) ان سوال بابت پناه ڪران تو جنهن جو مون کي ڪو

بِهِ عِلْمٌ وَالْأَتَّغْفِرُ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ^(٣٨)

علم ناهي ، جيڪڏهن تون مون کي بخش ڪيو ۽ رحمت ڪيو ته آئون نقصان وارن مان ٿي پوندس .

قِيلَ يَنْوَحُ أَهْبِطْ بِسَلَمٍ مِّنَّا وَبَرَكَتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ

حڪم ڪيو ويو ته اي نوح (پيڙي) مان هيٺ له اسان جي طرفان سلامتي ۽ برڪت سا جيڪا تنهنجي شان ۽ انهن سوان

مِّنْ مَّعَكَ وَأُمَّ سَمِعْتَهُمْ ثُمَّ يَمْسُهُمْ مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ^(٣٩)

جي مان آهي جيڪي تون گڏ ڪيا هئا ، ۽ ڪجهه ماڻهن (ڪافرن) کي اسين (دينا جي) نفعت ڏينداسين ان کانپوءِ کين دردناڪ عذاب پهچندو .

تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ

اهي غيب جون خبرون آهن جيڪي اسين رسول عربي ڏانهن موڪليون ٿا . انهن ڳالهين کي اڳ ۾ نه ٿو ڄاڻيند رهيا

وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ^(٤٠)

۽ نه ئي توهان جي قوم جهڙين توهان صبر ڪريو ، بي شک سڀني ڇياري پرهيزگارن لاءِ آهي .

وَالِإِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودٌ قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ

۽ عاد (قوم) ڏانهن اٿسندڙ ٻيءَ هود (يعني هود موڪليو) هود چيو اي منهنجي قوم توهان ان الله جي عبادت ڪريو جنهن کان سواءِ

إِلَهٍ غَيْرُهُ إِن أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ^(٤١) يَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ

ڪو معبود ناهي ، توهان ڏاڏو ته ڪو مڙهي ٻڌڻ آهيو . اي منهنجي قوم آئون توهان کان انهي (نصيحت) جو

٣٣٠
١٢

الوقف على ما
الحسن والبيان
١٢

أَجْرًا إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

ڪو اجور طلب ٿو ڪريان، منهنجو ثواب انهي (الله) جي ذمي آهي جنهن مون کي پيدا ڪيو. ڇا پوءِ توهان عقل کان ڪم ٽوڙو.

يَقُومُوا اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ

۽ اِي منهنجي قوم توهان پنهنجو رب کان بخشش طلب ڪريو ان کان پوءِ الله ڏانهن موٽو جيڪو توهان جي مٿان مسلسل

عَلَيْكُمْ مَدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا

مينهن وسائي ٿو ۽ توهان جي (موجوده) قوت ۾ وڌيڪ ترقي پيدا ڪندو ۽ توهان مجرم ٿي (تبليغ کان)

مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ

منهنن ذڪيران جو. انهن چيو اِي هود تو اسان وٽ ڪو صاف دليل نه آندو آهي ۽ اسين تنهنجي چوسان

بِتَارِكِي الْهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

پنهنجي معبودن کي ڪوڏ ڇڏينداسين ۽ اسين توڻي ايمان نه آڻينداسين.

إِنْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ الْهَتِنَا بِسُوءٍ قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ

اسين نه اهو چئون ٿا ته اسان جا ڪجهه بت توکي هلاڪ ڪري ڇڏيندا، هو چيو بيشڪ آئون الله کي شاهد بنايان ٿو

وَأَشْهَدُ وَأَنتِي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِنْ دُونِهِ فُكِّدْتُ وَنِي جَمِيعًا

۽ توهان شاهدي ڏيو ته بيشڪ آئون توهانجو شرڪ کان بري آهيان جيڪو توهان الله ساڪر ٿو ٿا. پوءِ توهان سڀئي مون لاءِ

ثُمَّ لَا تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ

منسوبو تيار ڪري ان کان پوءِ مون کي مهلت ڏيو. بيشڪ مون الله تي توکي تي آهي جيڪو منهنجو ۽ توهان جو رب آهي هر جاندار

إِلَّا هُوَ أَخَذَ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾ فَإِنْ

تي الله تعاليٰ جو تصرف ۽ غلبو آهي، بيشڪ منهنجو رب سڀني رستي تي ملي ٿو. پوءِ جيڪڏهن

تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا

اهي منهن موڙن پوءِ تحقيق مون توهان وٽ تبليغي حڪم پهچايا، ۽ منهنجو رب جلدي توهان جي قوم کي

غَيْرِكُمْ وَلَا تَضُرُّوْنَ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ٥٤

تهديل ڪندو ۽ رب تعاليٰ توهان ڪنهن شيءَ جو نقصان پهچائي نٿا سگهي. بيشڪ الله تعاليٰ هر شيءَ جو محافظ آهي.

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا

۽ جڏهن انهن تي اسانجو عذاب آيو ته اسان هود ۽ مومنن کي پنهنجي رحمت سان نجات ڏني.

وَنَجَّيْنَاهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ٥٥ وَتِلْكَ آيَاتُ لِّأَجْدُ وَأَبَايْتِ

۽ اسان انهن کي سخت عذاب کان بچايو. اها عاد (جي قوم) هئي جنهن پنهنجي رب جي آيتن جو

رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ٥٦ وَاتَّبَعُوا

انڪار ڪيو ۽ رسولن جي بي فرمائي ڪئي، ۽ هر پڪڙيل ماڻهوءَ جي انهن تابعداري ڪئي. ۽ انهن تي لعنت

فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ ٥٧ إِلَّا إِنْ عَادَ الْكَافِرُونَ ٥٨

لهاڻي وٺي هن دنيا ۾ ۽ قيامت جي ڏينهن ۾، خبردار بيشڪ عاد (قوم) پنهنجي رب جو انڪار ڪيو،

إِلَّا بَعْدَ الْعَادِ قَوْمٌ هُودٍ ٥٩ وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَقُومُ

خبردار عذاب آهي عادي يعني قوم هود تي. ۽ ثمود قوم ڏانهن سنڌ پاءُ صالح (بيغير ڪري مڪليوين) صالح چيو آهي ته

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ٦٠ هُوَ أَنشَأَكُمْ مِّنَ الْأَرْضِ

قوم توهان ان الله جي عبادت ڪريو جنهن کان سواءِ ٻيو ڪوبه معبود ناهي، انهي (رب) توهان کي زمين مان پيدا فرمايو

وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ ٦١ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ

۽ توهان کي زمين ۾ آباد ڪيو، پوءِ توهان الله کان بخشش طلب ڪريو ۽ الله ڏانهن ورو، بيشڪ منهنجو رب قريب آهي

مُجِيبٌ ٦٢ قَالُوا ايُّ صَاحِبٍ قَدُ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهَانَا

ڏعائون قبول ڪندڙ آهي. انهن چيو اي صالح هن کان اڳ ۾ تو ۾ اسان جون وڏيون اميدون هيون ڇا تون اسان کي انهن

أَنْ نُّعْبُدَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّآ لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٌ ٦٣

بتن جي عبادت کان منع ڪرين تو جن جي اسان جا وڏا اميد ڪندا هئا، بيشڪ اسين تنهنجي تبليغ ۾ شڪ ڪندڙ آهيون.

٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣

قَالَ يَقَوْمِ اَرَأَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّيْ وَاتَّبَعْتُمْ مِّنْهُ

صالح چيو اي منهنجي قوم چا توهان مون کي ٻڌائيندا ته آئون جيڪڏهن بي فرمائي ڪريان ته پوءِ منهنجي ڪير

رَحْمَةً فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ اِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُوْنِي غَيْرَ

مدد ڪندو ان کان پوءِ جو مون کي پنهنجي رب جي طرفان جت ۽ توبه ملي چڪي آهي. پوءِ توهان ته مون کي

تَخْسِيرٌ ۚ وَيَقَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ اٰيَةٌ فَذُرُوْهَا تَاْكُلُ فِي

نقصان ۾ وجهو ٿا. ۽ اي منهنجي قوم هي الله جي داجي آهي جيڪا توهان لاءِ نشان آهي پوءِ توهان ان کي ڇڏي ڏيو ته

اَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَتَّبِعُوْهَا بِسُوْءٍ فَيَاْخُذْكُمْ عَذَابٌ قَرِيْبٌ ۝۷۳

الله جي زمين ۾ ڪا به ۽ توهان ان کي ڪا تڪليف نه ڏيو پوءِ توهان کي فوراً عذاب پهچندو .

فَعَقَرُوْهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوْا فِيْ دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ اَيَّامٍ ذٰلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ

پوءِ انهن داجي کي هلا ڪيو، پوءِ صالح چيو اوهان تي ڏينهن پنهنجي گهر ۾ نفعو ٿو (پوءِ) هي وعدو (عذاب جو)

مَكْدُوْبٌ ۝۷۴ فَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا مُجْتَنِبًا صٰلِحًا وَّالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا

ڪوڙو ناهي . پوءِ جڏهن انهن تي اسان جو عذاب آيو ته اسان صالح ۽ جن ماڻهن ان سان گڏ

مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّمَّنَّا وَمِنْ خِزْيٍ يَّوْمَئِذٍ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ

ايمان آندو، انهن کي پنهنجي رحمت سان ڏينهن جي خوار ۽ واري عذاب کان بچائڻ تي، بيشڪ توهان جو بچڻ وڏي قوت وارو

الْعَزِيْزُ ۝۷۵ وَاَخَذَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا الصَّيْحَةَ فَاصْبَحُوْا فِيْ دِيَارِهِمْ

غالب آهي . ۽ اهي ظالم وڏي آواز واري عذاب ۾ گرفتار ٿيا. پوءِ اهي صبح جي وقت پنهنجي گهرن ۾

جٰثِيْنَ ۝۷۶ كَاَنُ لَّمْ يَغْنَوْا فِيْهَا اَلَا اِنَّ شَوْدًا كَفَرًا وَارَبَّهُمْ اَلَا

گودن ۾ رڪري ٿيا. گویا ڪه اهي اتي رهيا ئي ڪونه ٿا، خبردار بيشڪ شومو ڄي قوم پنهنجي رب جو انڪار ڪيو، خبردار

بَعْدَ الشُّوْدِ ۝۷۷ وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا اِبْرٰهِيْمَ بِالْبَشْرٰى قَالُوْا

لعنت آهي شومو تي . ۽ بيشڪ ابراهيم وٽ اسان جي فرشتن (ٻڌڻ جي) مبارڪ آندي ، فرشتن چيو

سَلَامًا ۱۰ قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيذٍ ۖ فَلَمَّا رَأَى

السلام عليكم، ابراهيم چيو و عليكم السلام، پوءِ فوراً (ابراهيم) انهن کي ڳائي گوشت جو کباب پيش ڪيو. پوءِ جڏهن ابراهيم

اَيَّدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكَرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ۖ قَالُوا لَا

ڏٺو ته اهي ڪباب نه ٿا ڪن ته انهن کي ڌاريو سڃاڻيائين ۽ انهن ٿا خوف محسوس ڪيائين. فرشتن چيو تون

تَخَفُ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ قَوْمِ لُوطٍ ۖ وَأَمْرَاتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَلَبَسَ نَهْأًا

اسان کان خوف نه ڪريش ڪ اسين لوط جي قوم (لوط) موڪليا ويا آهيون ۽ ابراهيم ڳوٺاري پئي لهي جيڪا ڪن ڳئي پوءِ اسان ان کي

بِإِسْحَاقَ ۚ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبُ ۚ قَالَتْ يَوَيْلَ لِيَ وَالِدُ

اسحاق (ڀٽ) ۽ ان کان پوءِ يعقوب (ٻوٽي) جي مبارڪ ڌني. (بي بي مڙا) چوڻ لڳي واه آئون ٻار ڄمڻينديس

وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا ۚ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ۙ

۽ آئون عمر مرسيده آهيان ۽ هي منهنجو گهر وارو (ابراهيم) عمر سيده آهي، بيشڪ هي ڳالهه تعجب واري آهي.

قَالُوا اتَّعَجِبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمْتُ اللَّهُ وَبَرَكَتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ

فرشتن چيو ڇا تون الله جي ڪم تي عجب ڪرين ٿي. اي اهل بيت توهان تي الله جون مرحمتون ۽

الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۚ فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَ

برڪتون آهن، بيشڪ الله تعاليٰ گهڻو سار اهل گهر کي بخشا ڪندڙ آهي. پوءِ جڏهن ابراهيم تان خوف لٿو ۽

جَاءَتْهُ الْبُشْرَىٰ يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ ۖ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ

ان کي مبارڪ ملي ته فرشتن سان لوط جي قوم بابت سوال جواب ڪرڻ لڳو. بيشڪ ابراهيم گهڻو ٻڌبان گهڻو آڙي

أَوَاهُ مُنِيبٌ ۙ يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا ۖ إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ

ڪندڙ، گهڻو الله ڏانهن رجوع ڪندڙ آهي. (ملائڪي چيو) اي ابراهيم تون ان ڳالهه تان لهي وڃ، بيشڪ انهن تي تنهنجي رب

رَبِّكَ ۚ وَإِنَّهُمْ أَتِيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ ۖ وَلَمَّا جَاءَتْ

جو عذاب ايندو، ۽ بيشڪ انهن تي اهو عذاب ايندو جيڪو ڪو ڦٽارو ڪونه ويندو. ۽ جڏهن اسان جافرشتا

رُسُلَنَا لُوطًا سَيِّئًا بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذُرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ

لوط وٽ پهتا ته لوط غمگين ٿيو ۽ سندس دل پریشان ٿي ۽ چيائين ته هي ڏينهن تمام

عَصِيبٌ ۝ وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ

سخت آهي . ۽ لوط وٽ سندس قوم وارا تڪڙا تڪڙا اچڻ لڳا، ۽ ان کان اڳ اهي

كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَقَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ

خراب عمل ڪندا هئا ، لوط چيو اي منهنجي قوم هي منهنجي قوم جون نياڻيون آهن، اهي

أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزَوْا فِي ضَيْفِي ۖ أَلَيْسَ

توهان لاءِ وڌيڪ پاڪ آهن، پوءِ توهان الله کان ڊڄو ۽ مون کي منهنجي مهمانن وٽ شرمندو ڪريو، ڇا توهان

مِنْكُمْ رَجُلٌ رَّشِيدٌ ۝ قَالُوا الْقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ

ميهڪ ماڻهو به هدايت واسرو ناهي ! انهن چيو تون ڄاڻين ٿو ته اسان کي تنهنجي قوم جي نياڻين جي

مِنْ حَقِّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ ۝ قَالَ لَوْ أَنِّي لِي بِكُمْ

ڪا ضرورت ناهي، ۽ بيشڪ تون اسانجي ارادي کان واقف آهين . لوط چيو جيڪڏهن ته تحقيق مون کي

قُوَّةً أَوْ آوِيًّا إِلَىٰ رُكْنٍ شَدِيدٍ ۝ قَالُوا يَلُوطُ إِنَّا رُسُلُ

جسماني طاقت، يا قبيلي جي طاقت هي ها (نه آئون توهان سان مقابلو ڪري ٿاها) فرشتن چيو اي لوط بيشڪ اسين تنهنجي

رَبِّكَ لَن يَصِلُوا إِلَيْكَ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَ

رب جي طرفان موڪليل آهيون اهي توهان تائين پهچي نه سگهندا، پوءِ تون پنهنجي گهر واري کان سواءِ ٻين سڀني

لَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا امْرَأَتَكَ ۖ إِنَّهُ مُصِيبُهَا مَا

گهر جي ڀاتين کي رات جي ڪجهه حصي ۾ وٺي وٺو ٿي، ۽ توهان کي ٿو ڏانهن هاري، بيشڪ جيڪو عذاب انهي قوم تي

أَصَابَهُمْ إِنْ مَوْعَدَ هُمْ الصُّبْحِ ۖ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ۝

ايندو اهو ان عذاب تي هاريندو. بيشڪ صبح جي وقت انهن تي عذاب ايندو، ڇا صبح قريب ناهي؟

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَىٰهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَابَةً

پوءِ جڏهن اسان جو عذاب پهتو ته اسان انهن ڳوٺن کي اٺلائي ڇڏيو ۽ اسان انهن جي مٿان مسلسل

مِنْ سَجِيلٍ ۚ مَّنْضُودٍ ۚ ۞ مَّسْومَةٌ ۖ عِنْدَ رَبِّكَ ۖ وَكَاهِي مِنْ

مٽي مان پڪل پٿر وسايا . جن تي الله جي طرفان نشان لڳل هئا ، ۽ اهي پٿر

الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ۚ ۞ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۖ قَالَ يٰقَوْمِ

ظالمن کان پري ناهن . ۽ مديني شهر وٽ تان هن سندن ڀاءُ شعيب (پيغمبر کري مڪي وٽين)، شعيب چيواي منهنجي

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ

قوم توهان الله جي عبادت ڪريو، جنهن کان سواءِ ٻيو ڪوبه معبود ناهي، ۽ ماپ ۽ تور انصاف ۾

وَالْمِيزَانَ ۚ إِنِّي آتِيكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ

گهٽتائي نه ڪريو، بيشڪ منهنجي نظرم توهان مالا مال آهيو، ۽ بيشڪ آئون توهان تي قيامت جي دينهن واري

يَوْمٍ مُحِيطٍ ۚ ۞ وَيَقَوْمِ أَوفُوا بِالْمِكْيَالِ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ

عذاب جو خوف ڪريان ٿو. ۽ اي منهنجي قوم توهان ماپ ۽ تور انصاف سان پوري ڪريو

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ

۽ ماڻهن کي سندن شيون گهٽائي نه ڏيو ۽ توهان زمين ۾ فساد برپا

مُفْسِدِينَ ۚ ۞ بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۚ

نه ڪريو . الله تعاليٰ جو ڏنل (حلال مال) توهان لاءِ بهتر آهي جيڪڏهن توهان مؤمن آهن .

وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ۚ ۞ قَالُوا يٰشُعَيْبُ أَصْلُوكَ تَأْمُرُكَ

۽ آئون توهان تي نگهبان ناهيان . انهن چيواي شعيب چاتهنجي نمانر توکي حڪم ڪوي ٿي ته

أَنْ تَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا

اسين ٻُٽن جي عبادت کي ڇڏي ڏيون، يا جيڪو اسين پنهنجي مالن ۾ ڪريون ٿا

ۚ ۞ قَالُوا يٰشُعَيْبُ أَصْلُوكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا

ۚ ۞ قَالُوا يٰشُعَيْبُ أَصْلُوكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا

مَا نَشَأُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ۝٩٤ قَالَ يَقَوْمِ

اهو نڪريون جيڪو اسين چاهيون ٿا، بيشڪ تون تڌو عقلمند ۽ هدايت وارو آهين. شعيب چيو اي منهنجي قوم

أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّي وَرَزَقْنِي مِنْهُ

توهان مون کي ٻڌايو ته جيڪڏهن مون کي پنهنجي رب جي طرفان ثبوت ملي آهي ۽ مون کي پاڻ وٽان حلال

رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَا أَنْتُمْ بِكُمْ

رِزق عطا ڪيو اٿس، ۽ آئون اهو ڪم ڪرڻ نه ٿو چاهيان جنهن لاءِ آئون توهان کي

عَنْهُ ۚ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي

منع ڪريان ٿو، آئون پنهنجي توفيق مطابق اصلاح چاهيان ٿو. ۽ منهنجي توفيق، الله جي

إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۝٩٥

مدد سان آهي، الله، تعاليٰ تي مون توڪل ڪئي آهي ۽ آئون الله تعاليٰ تان رجوع ٿيان ٿو.

وَلْيَقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ

۽ اي منهنجي قوم منهنجي مخالفت جي ڪري متان توهان کي عذاب پهچي جيڪو نوح

نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِّنْكُمْ بِبَعِيدٍ ۝٩٦

هود ۽ صالح جي قوم کي پهتو، ۽ لوط جي قوم تي (عذاب وارو زمانو) توهان کان پري ناهي.

وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ ۝٩٧

۽ توهان پنهنجي رب کان بخشش طلب ڪريو ان کان پوءِ الله تان رجوع ڪريو. بيشڪ منهنجي حورب پاڇهارو پيارپريو آهي.

قَالُوا شُعَيْبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِّمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِينَا

انهن چيو اي شعيب اسان کي تنهنجون گهڻيون ڳالهيون سمجهيم نه ٿيون اچن بيشڪ اسانجي نظر ۾ تون

ضَعِيفًا وَكَوَلًا رَّهْطًا لِّرَجْمِكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ ۝٩٨

ضعيف آهين، ۽ جيڪڏهن تنهنجو قبيلو نه هجي هاڻ اسين توکي سنگسار ڪري ٿا، ۽ تون اسان وٽ معزز ناهين.

قَالَ يَقُومُ أَرَاهُ طَيَّيْ أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ ط وَاتَّخَذُ تَمَوْهٗ

شعيب چي واري منهنجي قوم توھان کي منهنجو قبيلو الله کان وڌيڪ عزت وارو آھي، ۽ توھان الله کي بالڪل

وَرَأَىٰ كُمْ ظَهْرِيًّا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٩٢﴾ وَيَقَوْمِ

وساريل چڙيو آهي، بيشڪ منهنجو رب توڻا کي تهاڻجو عمل جي جزا ڏيندڙ آهي. ۽ اي منهنجي قوم

اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۖ سَوْفَ يَعْلَمُونَ ۖ مَنِ يَأْتِيهِ

توہان پنہنجی جاءِ فی عمل کرو بیشک آنؤں بہ عمل کنڈر آھیں، توہان جلدی معلوم کنڈا تہ کنہن فی عذاب

عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ ۖ وَارْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ

اچر تے جیکان کی خواہی تو، پر کیر کوڑ و آھی، ۛ توہان انتظار کریو بیشک آئون بہ توہان سان

رَقِيبٌ ۝ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ آمَنُوا

گذشتن انتظار کند ز آهیان، و حذر من اسان جو عذاب پهتو ته اسان شعيب ۽ جن ماڻهن سائنس گڏ ايمان

مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَآخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا

آئندہ انهن کي پنهنجي رحمت سان نجات ڏئي، عظامن کي زوردار آواز ۾ هلاڪ ڪيو، پوءِ صبح جي

فِي دِيَارِهِمْ جُثَيَيْنَ ^(٩٧) كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا ^ط أَلَا بُعْدًا

وقت نفع گونہ گونہ دن رک باہٹا می ویا) نگہ پاک ای آتی رہاؤ کو نہٹا، خبردار عذاب و گرفتار تیا

لَدُنَّكَ كَمَا بَعَثْتَ شُعُوبًا ۖ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ

یہاں ایک شاعر نے کہا کہ "اگر خدا کا ارادہ ہو تو اس کے لئے ہر شے ممکن ہے۔"

بِالتَّنَافُسِ سُلْطٰنِ مُؤْمِنٍ ﴿٩٦﴾ اَلَمْ يَفْعَلْ وَمَلَايِهٖ

پایین

ذَٰلِكَ مَوْءَاُظٌ مُّفْعَلٌ وَمَا أُمُفْعَلٌ بِرَشِيدٍ ﴿٩٤﴾

فَاجْعَلْ لِّي سُلَٰتِلَ الْوَدَّاعِ ۝

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوَرْدُ

قيامت جي دينهن فرعون پنهنجي قوم جي اڳواڻي ڪري پوءِ انهن کي جهنم ۾ لاهيندو، ۽ دوزخ تمام خراب جاءِ

الْمُورُودُ ٩٨ وَاتَّبِعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ ٩٩ بِئْسَ

آهي داخل ٿيڻ جي، ۽ اهي لعنتي هوندا هن دنيا ۾ ۽ قيامت جي دينهن، اهو انعام

الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ ٩٩ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ

تمام خراب آهي، اهي (اڳين) ڳوٺاڻن جون خبرون آهن جيڪي اسان توهان تي بيان ڪريون ٿا

مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ١٠٠ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

ڪي (ڳوٺ) انهن مان موجود آهن جيڪي ختم ٿي چڪا آهن، ۽ اسان انهن تي ظلم نه ڪيو پر انهن پنهنجي نفسن تي پاڻ ظلم ڪيو

فَمَا آخِذْتُ عَنْهُمْ إِلَهُهُمْ الَّتِي يُدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ

پوءِ جڏهن تنهنجي رب جو عذاب انهن تي نازل ٿيو ته سندن بت جن جي عبادت ڪندا هئا، اهي

لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ ١٠١ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتَشَبَّهُ ١٠٢ وَكَذَلِكَ

ڪين بچايو نه سگهيا، ۽ بتن انهن کي برباد ڪيو، ۽ اهڙي طرح

أَخَذُ رَبُّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ ١٠٣ إِنَّ أَخَذَهُ أَلِيمٌ

تنهنجي رب جو عذاب آهي جڏهن ڳوٺ وارن تي پڪڙ ڪري ٿو اهي ظالم آهن، بيشڪ الله جي پڪڙ

شَدِيدٌ ١٠٤ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ١٠٥

سخت ڏکيوند آهي، بيشڪ انهيءَ مان ماڻهولا نشان آهن جيڪو آخرت جي عذاب جو خوف رکي ٿو،

ذَلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوعٌ لَّهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ ١٠٦ وَمَا

انهي دينهن تي ماڻهو گڏ ڪيا ويندا ۽ اهو (دينهن) حاضري جو دينهن هوندو اسان ان

نُؤْخِرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مُّعَدٍّ ١٠٧ يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا

دينهن کي پوئتي ڇڏي ٿا ڪريون، مگر مقرر وقت لاءِ، جڏهن اهو دينهن ايندو ته الله جي حڪم کان سواءِ

يَا ذُنُوبَهُ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ۝۱۵۰ فَأَمَّا الَّذِينَ شَفَعُوا فِي النَّارِ

ڪو به ڪلهائي نه سگهندو، پوءِ ڪي ماڻهو انهن مان نڪرڻ بچي ۽ ڪي بد بچت آهن. پر بد بخت پوءِ اهي جهنم

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ۝۱۵۱ خُلِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمُوتُ

۾ گذهن وانگر دانهون ڪندا. اهي جهنم ۾ هميشه هميشه هوندا جيستائين آسمان

وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ ۚ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ ۝۱۵۲

۽ زمين هوندا، مگر جيترو رسولِ عربي جي رب چاهيو، بيحد توهان جو رب جيئن چاهي تيئن ڪري ٿو.

وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَمِنَ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ

۽ پر اهي ماڻهو جيڪي نيڪ بخت آهن اهي بهشت ۾ هميشه هميشه هوندا، جيستائين

السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ ۚ عَطَاءٌ غَيْرُ فَحْذٍ ۝۱۵۳

آسمان ۽ زمين هوندا مگر جيترو رسولِ عربي جي رب چاهيو اها عطا هميشه هوندي.

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ ۚ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْْبُدُ

پوءِ اي ٻڌندڙ تون ان شڪ ۾ نه پئسو ته اهي بتن جي عبادت چوڻا ڪن، اهي ڌڻا پوڄا ڪن بتن جي مگر جيئن

أَبَاؤُهُمْ مِّن قَبْلُ ۚ وَإِنَّا لَمَوْفُوهُمْ ۚ نَصِيبُهُمْ غَيْرُ مَنْقُوصٍ ۝۱۵۴

هن کان اڳ سندن وڏا پوڄا ڪندا هئا، ۽ بيشڪ اسان انهن سڀني کي سواءِ ڪنهن ڪنهن جي سندن پورو و حصو ڏينداسين.

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ

۽ بيشڪ اسان موسيٰ کي توراۃ عطا ڪيو، پوءِ ان ۾ اختلاف ڪيو ويو، ۽ جيڪڏهن توهانجي رب جو

سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضَىٰ بَيْنَهُمْ ۚ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ

روز جزا ۾ فيصلو رکيل نه هجي ها ته انهن جي وچ ۾ (دنيا ۾) فيصلو ٿي وڃي ها، ۽ بيشڪ اهي انهي متعلق شڪ

مُرِيبٌ ۝۱۵۵ وَإِنَّ كُلًّا لِّلَّيَافِيهِمْ رَبُّكَ ۚ أَعْمَا لَهُمْ ۚ إِنَّهُ بِمَا

۾ مبتلا آهن. ۽ بيشڪ هر هڪ (انسان) کي تنهن جو رب سندن عملن جي پوري جزا ڏيندو، بيشڪ الله تعاليٰ

يَعْمَلُونَ خَيْرٌ ۖ فَاَسْتَقِمُّ كَمَا اُمِرْتُ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَ

سندن عملن کان خبردار آهي. پوءِ توهان ۽ مؤمن حڪم موجب قائم رهو ۽

لَا تَطْغَوْا اِنَّهٗ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۖ وَلَا تَرْكَنُوْا اِلَى الَّذِيْنَ

توهان حد کان نه وڌو، بيشڪ الله تعالى توهان جي عملن کي ڏسندڙ آهي. ۽ توهان ظالمن ڏانهن لاڙ و نه ڪريو

ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَاءَ

(بالفرض توهان لاڙ و ڪيو) ته توهان کي باهه پمچندي، ۽ الله تعالى کان سواءِ توهان جو ڪو مددگار نه هوندو

ثُمَّ لَا تَنْصَرُونَ ۖ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفًا مِّنْ

ان کان پوءِ توهان جي مدد نه ڪئي ويندي. ۽ توهان صبح ۽ شام نماز پڙهو ۽ رات جي ڪجهه حصي ۾

الَّيْلِ اِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذٰلِكَ ذِكْرٰى

نماز ادا ڪريو، بيشڪ نيڪيون، بُرائين کي ختم ڪن ٿيون، اها نصيحت آهي نصيحت قبول ڪندڙن

لِلذِّكْرِ ۖ وَاَصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ۝

لا ۽ . ۽ رسول عربي توهان صبر ڪريو بيشڪ الله تعالى نيڪو ڪارن جو اجر ضايع نه ٿو ڪري.

فَلَوْ لَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ اُولُو بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ

پوءِ جيڪي امتون توهان کان اڳ ۾ گذريون آهن انهن ۾ اهڙا عقلمند ماڻهو چوند هئا، جيڪي ٻين کي زرعين ۾

عَنِ الْفَسَادِ فِي الْاَرْضِ اِلَّا قَلِيْلًا مِّنْ اَنْجَبَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ

فساد ڪرڻ کان روڪين هئا، مگر ٿورڙا انهن مان آهي هئا جن کي اسان نجات ڏني، ۽ (انهن مان)

الَّذِيْنَ ظَلَمُوا مَا اُتَوْا فِيْهِ وَكَانُوا مُجْرِمِيْنَ ۝ وَمَا

جيڪي ظالم هئا سي عيش پرستي ۾ هئا ۽ اهي ئي مجرم هئا. ۽ توهان جو

كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا مُصْلِحُوْنَ ۝

رب نيڪي ڪرڻ جي ڪري ڪنهن ڳوٺ وارين کي ظلم سان هلاڪ ڪندڙ ناهي.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُ النَّاسُ مُخْتَلِفِينَ ۝۱۱۸

۽ جيڪڏهن توهان جو رب چاهي هاڻ سڀني ماڻهن کي هڪ امت ڪري ها، ۽ هميشه اهي اختلاف ۾ رهندا.

إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ

مگر جنهن کي توهان جو رب چاهي، ۽ انهي لاءِ انهن کي پيدا ڪيو اٿس ۽ توهانجي رب جو وعدو پورو ٿيو ته

لَا مَلَكُتٌ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ۝۱۱۹ وَكُلًّا نَقْصُ

آئون ضرور جهنم کي جنن ۽ انسانن سان ڀريندس. ۽ اهي سمورن نبين جا

عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَشِئْتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي

قضا، اسين توهان تي (انهي لاءِ) بيان ڪريون ٿا ته توهان جي دل تي اهي ثابت ٿي بيھن، ۽ توهان وٽ قرآن ڪريم ۾

هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝۱۲۰ وَقُلْ لِلَّذِينَ

حق آيو آهي ۽ اهو مؤمنن لاءِ واعظ ۽ نصيحت آهي. ۽ رسول عربي توهان، ڪافرن

لَا يُؤْمِنُونَ اَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَمِلُونَ ۝۱۲۱ وَانْتَظِرُوا إِنَّا

کي فرمايو ته توهان پنهنجي جاء تي عمل ڪريو، بيشڪ اسين پنهنجو عمل ڪندڙ آهيون. ۽ توهان انتظار ڪريو، بيشڪ

مُنْتَظِرُونَ ۝۱۲۲ وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ

اسين انتظار ڪندڙ آهيون ۽ آسمانن ۽ زمينن جو غيب الله تعاليٰ وٽ آهي ۽ سڀئي عمل الله تڏهن موٽاي

كُلَّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ۝۱۲۳

ويندا، پر توهان الله جي عبادت ڪريو انهي تي توکي ڪريو، ۽ توهان جو رب توهان جي عملن کان بي خبر ناهي.

إِنَّا هَا ۱۱۱ (۱۲) سُورَةُ يُوسُفَ مَكِّيَّةٌ (۵۳) تَوَافُهَا ۱۲

سورة يوسف مڪرمه ۾ نازل ٿي آهي، انهي ۾ ۱۲ آيتون آهن ۽ ۱۱۱ آيتون آهن.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله تعاليٰ جي نالي شروع ڪريان ٿو جيڪو نهايت مهربان ۽ باجھارو (آهي).

الرَّحْمَنُ تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ① إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا

الر . هي قرآن كريم جون صاف آيتون آهن . بيشڪ اسان قرآن كريم کي عربي ۾ نازل فرمايو

لَكُمْ تَعْقِلُونَ ② نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا

ان لاءِ توهان سمجھي سگهو . اسين توهان جي مٿان تمام سهڻو قصو بيان ڪريون ٿا، انهي سببان

أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ ③ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِينَ

جو اسان توهان ڏانهن هن قرآن ڪريم کي وحي ڪيو آهي، ۽ هن کان اڳ توهان انهيءَ کان

الْغَافِلِينَ ④ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ

جي خبر هئائو . يعني جنهن وقت يوسف پنهنجي پيءُ (يعقوب) کي چيو ته اي منهنجا بابا بيشڪ آئون خواب

عَشْرَ كُوكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ⑤

ڏسان ٿو ته يارهن تارا ۽ سج ۽ چنڊ ڏسان پيو ته اهي سمورا مون کي سجدو ڪري رهيا آهن.

قَالَ يَبْنَىٰ لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ

يعقوب چيو اي منهنجا پٽ (يوسف) تون اهو خواب پنهنجن ڀائرن کي ٻڌو ته پوءِ اهي تنهنجي لاءِ ڪارڻ

كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ⑥ وَكَذَلِكَ

رٿيندا، بيشڪ شيطان انسان لاءِ صاف دشمن آهي . ۽ اهڙي طرح توهان کي

يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ

توهان جي رب انتخاب فرمايو ۽ توهان کي خواب جي تبديل جو علم عطا ڪيو ۽ توهان تي پنهنجيون

نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ

نعمتون پوريون ڪيون ۽ يعقوب جي اولاد تي، جيئنڪ هن کان اڳ توهان جي تڏاڻي ۽ پوڏاڏي

إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑦ لَقَدْ كَانَ فِي

ابراهيم ۽ اسحاق تي نعمتون ڪيون، بيشڪ توهان جو رب ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي، بيشڪ يوسف ۽ سندس

يُوسُفَ وَإِخْوَتَهُ آيَةً لِلسَّاعِلِينَ ۝ إِذْ قَالُوا الْيُوسُفُ وَأَخُوهُ

پاڻڻ جي قمعي ۾ سوال ڪندڙن لاءِ نشانين آھن . جڏھن انھن چيو تہ يوسف ۽ سندس ڀاءُ

أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ ۖ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ

اسان جي پيءُ کي اسان کان وڌيڪ پيارا آھن ، حالانڪ اسين گھڻا آھيون ، بيشڪ اسانجو والد گھڻو ته محبت

مُبِينٌ ۝ اقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَظْهَرُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهٌ

۾ گرفتار آھي . توهان (سيئي گڏجي) يوسف کي قتل ڪريو يا اھڙي زمين ۾ يوسف کي اڇلايو جو توهانجي

أَبْيَڪُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ۝ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ

والدجو توجه توهان تہ انھن تي پوي ۽ توهان انھن کان پوءِ الله کان پنھنجي گناھ جي معافي وٺي ڇڏجو انھن ماھڪڙي چيو

لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَالْقَوَّةُ فِي غَيْبَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهَا بَعْضُ

تہ توهان يوسف کي قتل نہ ڪريو بلڪہ ان کي ڪنھن اونداهي کوھ ۾ اڇلايو تہ ڪو مسافر ان کي

السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَعَلِينَ ۝ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى

کٽي وڃي جيڪڏھن توهان ايئن ڪرڻ چاهيو ٿا . پاڻڻ چيو ۽ اسانجو والد تون يوسف جاري ۾ اسان تي چو

يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَصْحُونَ ۝ أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعْز وَيُلْعَبُ

ذڙپور وسو ڪرين ، ۽ بيشڪ اسين سندس خيڙ خواه آھيون . سڀاڻي ان کي انسان ڇڏتہ ميوا کائي ۽ راند ڪري

وَإِنَّا لَهُ لَحَفُظُونَ ۝ قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَ

۽ بيشڪ اسين سندس محافظ آھيون . يعقوب چيو تہ توهان ان کي وٺي ويند آتمو ٿي (سندس جذبي جي ڪري) دلي تڙپجندو

أَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غٰفِلُونَ ۝ قَالُوا لَئِنْ

۽ مون کي انديشو آھي تہ مٿان ان کي بگھڙ کائي وڃي ۽ توهان ان کان بي خبر هجو . انھن چيو تہ اسان گھڻا

أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ ۖ إِنَّا إِذًا لَّخٰسِرُونَ ۝

آھيون ان هوندي بہ جيڪڏھن يوسف کي بگھڙ کاڌو تہ اسين بيشڪ ان وقت نقصان وارا آھيون .

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غِيَابَتِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا

پوءِ جڏهن پاڻ يوسف کي پاڻ سان گڏ وٺي ويا ۽ يوسف کي اونداهن وارو ڪپڙو وجهڻ جو پڪو ارادو ڪيائون، ۽ اشارو فرمايو

إِلَيْهِ لَتُنذِرَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝١٥ وَجَاءُوكَ

يوسف تڏهن جي، مڪلي (اهو وقت ايندو جي) تون انهن کي سنڌڙا انهي ڪم کان واقف ڪندي ۽ اهي پنهنجا ڏاڏا هوندا. ۽ رات جي

آبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ۝١٦ قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نُسْتَبِيقُ وَ

وقت اهي پنهنجي پيءُ وٽ رومندي آيا. انهن چيو اي بابا اسانجا پيشڪ اسين ڊوڙي آڳي نڪري وياسين ۽

تَرَكْنَا يَوْسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا أَنْتَ

يوسف کي اسان پنهنجي سامان وٽ ڇڏي وياسين پوءِ ان کي بگهڙ کائي ويو، ۽ توهان ڪڏهن به اسان

بَشِيرٌ مِنَّا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ۝١٧ وَجَاءُوكَ عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ

قي يقين نه ڪندا جيتوڻيڪ اسين سچا هجن. ۽ يوسف جي قميص تي ڪوڙو رت هڻي

كَذِبٌ قَالُوا بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ جَبِيلٌ ۝١٨ ط

آيا، يعقوب فرمايو توهان اهو ڪم پنهنجي طرفان ڪيو آهي، پوءِ (مون لاءِ) صبر بهتر آهي.

وَاللَّهُ السُّتْعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ۝١٨ وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ

۽ الله (منهنجو) مددگار آهي انهي بابت جيڪو توهان چئو ٿا. ۽ هڪ قافلو آيو

فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ ط قَالَ يَبُشْرِي هَذَا

پوءِ انهن پاڻي ڀرين وارو موڪليو پوءِ ان پنهنجو دلو (ڪوٺي) ڌو ۽ ان (خوشي مان) چيو واھ واھ هي دٻو

غُلْمٌ وَأَسْرَوْهُ بِضَاعَةً ط وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ۝١٩

(خوبصورت) ڇوڪرو آهي، ۽ انهن يوسف کي حق آڻي مال طور لکائي رکيو، ۽ الله ڄاڻي انهن جي عملن کي ڄاڻندڙ آهي.

وَشَرُّهُ بِشَرِّ مَنْ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ

۽ انهن يوسف کي چند ڪوٺڻ درهمن جي عيوض وڪڻي ڇڏيو. انهن کي انهيءَ ۾

الزَّاهِدِينَ^{٢٠} وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِّصْرَ لَا مِرَاتَهُ أَكْرَمِي

ڪا دلچسپي نه هئي، مصري جنهن ماڻهو يوسف کي خريد ڪيو ان پنهنجي گهرواري کي چيو يوسف کي عزت سان رکو

مَثْوَاهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا ۖ وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا

اميد ته اسين ان مان نفعو وٺنداسين يا اسين ان کي نياڻ پٽ پائينداسين. ۽ اهڙي طرح اسان يوسف کي

لِيُؤْسَفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ ۗ وَاللَّهُ

انهي زمين (مصر) ۾ مضبوطي سان ڪاڍيو، ۽ اسان يوسف کي خوابن جو تعبير سيکاريو، ۽ الله تعاليٰ

غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ^{٢١} وَلَمَّا بَلَغَ

پنهنجي ڪم تي غالب آهي ۽ ڀر ڪڍي ماڻهو نه ٿا ڄاڻن. ۽ جڏهن يوسف پنهنجي

أَشَدَّهُ اتَيْنَهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۖ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ^{٢٢}

ڀوري جواني تي پهتو ته اسان ان کي نبوت عطا ڪئي، ۽ نيڪو ڪارن کي اسين اهڙي جزا ڏيون ٿا.

وَرَاودَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ

۽ جنهن بي بي جي گهر ۾ پاڻ رهيل هئا انهي کين تدبير سان پاڻ ڏانهن راغب ڪيو ۽ دروازا بند ڪيائين

وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ ۖ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ ۖ

۽ چيائين ته تون مون ڏانهن اچ، يوسف چيو آئون الله کان پناه گهران ٿو، بيشڪ منهنجي رهڻي ڪهڻي سٺي جاءِ ڏيڻي آهي.

إِنَّهُ لَا يَفْلِحُ الظَّالِمُونَ^{٢٣} وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ ۖ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنَّ

بيشڪ ظالمن کي نجات نه ٿي ملي. ۽ بي بي ان جو ارادو ڪيو ۽ يوسف به عن قربان جو ارادو ڪري ها

رَّابْرُهَا نَ رَبِّهِ ۖ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ ۗ إِنَّهُ

جيڪڏهن الله جو دليل نه ٿي هاءِ اهڙي طرح اسان ان تان بچائي ۽ بد ڪاري کي پري ڪري ڇڏيو، بيشڪ

مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ^{٢٤} وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ

يوسف اسان جي مخلص ٻانهن مان هو. ۽ ٻئي دروازي ڏانهن ڊوڙيا ۽ بي بي سندن قميص

قَمِيصُهُ مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفِيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ قَالَتْ مَا

پوئين پاسي کان له ڦاڙي ڇڏي ۽ بي بي جي گهر واري کي دروازي تي ٽٽائون ، بي بي چيو

جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يَسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ

جيڪو شخص توهان جي گهر واري سان خراب ڪم جو ارادو رکي ان جي سزا جيل يا ڪوڙائي سگهن

أَلَيْمٌ ۲۵ قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ

ٿا . يوسف چيو انهيءَ مون کي تدبير سان پاڻ ڏانهن راغب ڪيو ۽ بي بي جي گهر وارن مان هڪ (معموم)

أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ

شاهد گواهي ڏئي ته جيڪڏهن يوسف جي قميص اڳيان ڦاٿل آهي ته پوءِ بي بي سچي آهي ۽ اهو ڪو ترن

الْكَذِبِينَ ۲۶ وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ

مان آهي . جيڪڏهن ان جي قميص پويان ڦاٿل آهي ته پوءِ بي بي ڪوڙي آهي ۽ اهو

مِنَ الصَّادِقِينَ ۲۷ فَلَمَّا رَأَى قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ

سچن مان آهي . پوءِ جڏهن بي بي جي گهر واري ڏٺو ته قميص پويان ڦاٿل آهي ته چيائين ته بیشڪ اهو ڪم

مِنْ كَيْدِ كُنَّ ط إِنَّ كَيْدَ كُنَّ عَظِيمٌ ۲۸ يُونُسُفُ أَعْرِضْ عَنْ

توهان جي انڪن مان آهي ، بیشڪ عورتن جو مڪر تمام وڏو آهي . اي يوسف انهيءَ ڳالهه کي لڪاڻ ڇڏ

هَذَا اسْتَغْفِرُ لِدُنْبِكَ ۲۹ إِنَّكَ كُنْتَ مِنَ الْخَاطِئِينَ ۳۰

۽ اي بي بي تون پنهنجي گناهه جي بخشش طلب ڪر ، بیشڪ تون تون قصور واري آهين .

وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ

۽ شهر جي عورتن عزيز جي گهر واري کي چيو ته توهان نوجوان (غلام) کي پاڻ ڏانهن راغب

نَفْسِهِ ۳۱ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرُلَهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۳۲

ڪيو آهي ، بیشڪ ان جي محبت تنهنجي دل ۾ سماجي وئي آهي ، بیشڪ اسين انهيءَ کي ڏٺا آهيون ته تون تون

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَأً وَ

پوءِ جڏهن بي بي انهن عورتن جون ڪلائون ٻڌيون ته انهن کي دعوت ڏياري ۽ انهن لاءِ بهترين بيٺڪ تيار ڪرائي ۽

أَتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا

بي بي انهن مان هر هڪ عورت کي چڙهي ڏني ۽ چيو ته (اي يوسف) تون انهن جي سامهون اچ، پوءِ جڏهن

رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا

عورتن يوسف کي ڏٺو ته اهو نهايت خوبصورت هو ۽ پنهنجي هٿن کي ڪٽي وڌائون ۽ چيائون الله کان پناهه گهرون ٿيون

بَشَرًا إِنَّ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ^(۳۱) قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِينَ لَمُتْنَنِي

هي ته انسان ناهي، هي ته ڪو خوبصورت فرشتو آهي. بي بي چيو هي اهو آهي جنهن لاءِ توهان مون تي ملامت

فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ

ڪئي ٿي، ۽ بيشڪ مون انهي کي تدبير سان ڀڳا ڏانهن راغب ڪيو ٿي پر پاڻ معصوم رهيو، ۽ جيڪڏهن يوسف ايئن نه ڪيو

مَا أَمْرُهُ لِيُسْجَنَ وَلِيَكُونَ مِنَ الصَّغِيرِينَ^(۳۲) قَالَ رَبِّ السِّجْنُ

جيڪو مون کيس حڪم ڪيو آهي ته ان کي قيد ڪيو ويندو ۽ اهو ورور خوار ماڻهن ۾ ڦاٿيندو. يوسف دعا گهري اهي منهنجي بچڻ

أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَيْدٍ عُونَنِي إِلَيْهِ وَالْأَتَصَرَّفُ عَنِّي كَيْدُهُنَّ أَصْبُ

ڪم لاءِ مون کي اهي سڏين ٿيون ان کان مون لاءِ قيد بهتر آهي، ۽ جيڪڏهن تون مون ڏانهن جو قريب نه لاڻو ته آئون انهن

إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ^(۳۳) فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ

ڏانهن جهڪي پوندس ۽ آئون جاهلن ۾ ڦاٿي پوندس. پوءِ الله يوسف جي دعا قبول ڪئي ۽ ان تان عورتن جو

كَيْدُهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ^(۳۴) ثُمَّ بَدَأَ إِلَهُمُ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوْا

فريب پري ڪيو بيشڪ الله ٻڌندڙ ۽ ڄاڻندڙ آهي. يوسف جي پاڪدامني جي ثبوت ملڻ کان پوءِ انهن جي

الْأَيَاتِ لَيْسُ جُنْدَهُ حَتَّىٰ حِينٍ^(۳۵) وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيْنٌ قَالَ

راهه بيبي ته يوسف کي ڪجهه وقت لاءِ قيد ڪيو ويو. ۽ قيد ۾ يوسف سان گڏ ٻه غلام (بادشاهه جا) داخل ٿيا. انهن ٻنهي ۾

۳۵

أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرِنِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرِنِي أَحْمِلُ فَوْقَ

هڪڙي چيوت تحقيق آئون خواب ۾ ڏسائو ته آئون شراب ڀوريان پيو ۽ ٻئي چيو تحقيق آئون خواب ۾ ڏسان ٿو ته آئون مٿي تي

رَأْسِي خَبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنْ

مانيون ڪٿان پيو اُن مان پڪي ڪاٺن پيا، اسان کي انهن (خوابن) جو تفسير ٻڌاءِ، بيشڪ اسين توکي

الْحُسَيْنِينَ ۳۱ قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقُنِيهِ إِلَّا نَبَأُ تَكْمَا

نيڪو ڪار ڏسون ٿا. يوسف چيو اڃان توهان جو طعام ئي توهان وٽ نه ايندو ته آئون توهان ٻنهي کي توهان جي

بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ

خوابن جو تفسير ٻڌائيندس، اهي (تعبير) انهن علمن مان آهن جيڪي مون کي منهنجي رب سڃاڻايا آهن، بيشڪ مون

مَلَّةَ قَوْمٍ لَا يَبُوءُ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَفَرُونَ ۳۲

انهيءَ قوم جي دين کي چڱيو آهي جيڪي الله تي ايمان نه آڻن ۽ اهي آخرت کي به نه ڄاڻن.

وَاتَّبَعْتُ مَلَّةَ آبَائِي ابْرَاهِيمَ وَاسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا

پر مون پنهنجي پيءُ ڏاڏي (يعني) ابراهيم ۽ اسحاق ۽ يعقوب جي دين جي پيروي ڪئي آهي، اسان کي ائين صحيح ناهي

أَنْ نُّشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى

جو اسين الله سان ڪنهن شيءِ کي شريڪ ڪريون، اسان تي (گهڻن) ماڻهن تي اهو الله تعاليٰ جو فضل

النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ۳۳ يَصَاحِبِي السِّجْنِ

آهي ۽ پر اڪثر ماڻهو شڪرگذار ناهن. اي قيد جا ساٿي

ءَ أَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۳۴ مَا

ڇا اڃا جدا جدا رب بيمتر آهن يا هڪ الله؟ جيڪو واحد القهار آهي. توهان ته

تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءً سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ

انهن (بتن) جي عبادت ڪريو ٿا جن جا نالا توهان ۽ توهان جي وڏن رکيا آهن

مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهِمَا مِنْ سُلْطٰنٍ ۖ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ ۖ أَمَرَ أَلَّا

الله تعالى انهي لاء ڪو دليل نه موڪليو آهي ، عبادت جو حڪم فقط الله لاء آهي . الله حڪم فرمايو توهان

تَعْبُدُوا إِلَّا اِيَّاهُ ۖ ذٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِن اَكْثَرَ النَّاسِ

ان کان سواء ڪنهن جي عبادت نه ڪريو، اهو دين ثابت آهي ، ۽ پر اڪثر ماڻهو

لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ يٰصَاحِبِ السِّجْنِ اَمَّا اَحَدُكُمْ فَيَسْتَقِي رَبَّهُ خَيْرًا ۚ

نه ٿا ڄاڻن . اي منهنجا قيد جاساڻي، توهان ٻنهي مان هڪڙو پنهنجي بادشاهه کي شراب پياريندو،

وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ ۚ قُضِيَ الْأَمْرُ

۽ ٻئي کي ڦاسي ڏني ويندي پوء ان جي مٿي کي پکي کائيندا ، جنهن ڳالهه جو توهان پڇيو ٿي

الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِينَ ﴿٣١﴾ وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي

انهي بابت الله جو اهوئي فيصلو آهي . انهن ٻنهي مان جنهن جي رهاڻي جو يقين ٿيو ان کي يوسف چيو تون منهنجو

عِنْدَ رَبِّكَ ۖ فَانْسَسَهُ الشَّيْطٰنُ ذِكْرَ رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ

ذڪر پنهنجي بادشاهه وٽ ڪجهين . پوء شيطان کانئس اها ڳالهه وساري ٿي ڇڏي، پوء ڪيترا سال يوسف قيد

سِنِينَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ اِنِّي اَرٰى سَبْعَ بَقَرٰتٍ سِمٰنٍ يَّا كُلُّهُنَّ

مير رهيو . ۽ بادشاهه (ريان بن وليد) چيو مون خواب ۾ ٻه سئو ٻوڙ ڏٺو آهن انهن کي ست اڀريون ڳئون

سَبْعٌ عِجَافٌ ۚ وَسَبْعٌ سُنبُلٰتٍ خُضْرٌ ۚ وَآخَرُ يَبْسُتُ يَّا يٰهَا الْمَلَا

ڪاڻي رهيو انهن ۽ ست سنگ ساوا ۽ ست سنگ سڪل ٿيڻا انهن ۽ اي منهنجي درٻار

اَفْتُونِي فِي رُءْيَايَ اِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءْيٰى تَعْبُرُونَ ﴿٣٣﴾ قَالُوا

وارا جيڪڏهن توهان خواب جو تعبير ڪريو ٿا ته منهنجي (مذڪوره) خواب جو تعبير ٻڌايو. درٻار وارن عرض ڪيو

اَضْغَاثُ أَحْلَامٍ ۚ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعٰلَمِينَ ﴿٣٤﴾

ٿاهي پرديشان خواب آهن ، ۽ اسين پرديشان خوابن جو تعبير نه ٿا ڄاڻون .

وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنَبِّئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ

انهي غلام عرضك ويحيى قيدمان آزاد تيو هو اها ڳالهه ان کي گهي ڏيڻ ساڍا آئي ته آئون توهان کي ان خواب جو تعبير ٻڌائيندس

فَارْسِلُونِ ۞^(٣٥) يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ

پوءِ توهان مون کي قديم وڃڻ ڏيو. اي يوسف اي نهايت سچا تون اسان کي تعبير ٻڌاء ته ست ڳئون

سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعُ سُدُبُلٍ خُضِرٍ وَأُخْرَى

متاريون آهن جن کي ست اڀريون ڳئون کائي رهيون آهن ۽ ست سنگ ساوا آهن ۽ ست سنگ

يَبْسُتٌ لَّعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ^(٣٦) قَالَ تَزْرَعُونَ

سڪل آهن (تو تعبير ٻڌاء) ته آئون درٻار ۾ وڃان من مانهن کي به معلوم ملي. يوسف فرمايو توهان مسلسل

سَبْعَ سِنِينَ دَابَّاءَ فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا

ست سال اناج ٻوڳيو ، پوءِ لا بارو ڪري انهي اناج کي سنگن کي ڇڏي ڏيو مگر نورڙو

قَلِيلًا مِّمَّا تَأْكُلُونَ^(٣٧) ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعُ شِدَادٍ

اناج (ان مان صاف ڪري) جيترو کائي سگهو. ان کان پوءِ ست سال ڌڪار جا ايندا جو

يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تَخَصِمُونَ^(٣٨) ثُمَّ يَأْتِي

توهان جي گڏ ڪيل اناج کي کائي ويندا، مگر تورو جيڪو توهان (بچ لاءِ) بچائي رکو ٿا، انهي کان پوءِ هڪ

مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٍ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصَرُونَ^(٣٩) وَ

اهڙو سال ايندو جنهن ۾ بارشون پونديون ۽ ان سال ۾ ماڻهو ميون جو رس ڪڍيندا .

قَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى

بادشاهه چيو يوسف کي مونوت وٺي اچو، پوءِ جڏهن يوسف وٽ قاصد پهتو، يوسف چيو تون پنهنجي بادشاهه

رَبِّكَ فَسَعَلَهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ الَّتِي قَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي

ڏانهن موٽي وڃ، پوءِ ان کان انهن عورتن جو احوال معلوم ڪر جن پنهنجا هٿ ڪٽيا هئا، بيشڪ منهنجو رب

يَكِيدُ هُنَّ عَلِيمٌ ۝ قَالَ مَا خَطْبُكُنْ إِذْ سَاوَدْتُنْ يُوسُفَ عَنْ

انهن جي فریب کي وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي. بادشاهه عورتن کي چيو توهانجو واقعو کيئن ٿي گذريو جڏهن توهان يوسف کي

نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ ۝ قَالَتْ

پاڻ ڏانهن راغب ڪيوئي؟ سڀني چيو پناهه بخدا اسان يوسف ۾ ڪا به برائي نه ڏٺي. عزيز جي

امراتُ العزیزُ الغن حصحص الحق ان اراودته عن

گهرواري چيو هيئن حق ظاهر ٿي پيو مون يوسف کي پاڻ ڏانهن

نَفْسِهِ وَاِنَّهٗ لَمِنَ الصّٰدِقِیْنَ ۝ ذٰلِكَ لِيَعْلَمَ اَنِّیْ لَمْ اَخْنِهٖ

راغب ڪيو هو. بديشڪ يوسف سڄو آهي. (يوسف چيو) تهي مون لاءِ ڪيوتو عزت کي معلوم ٿئي ته مون

بِالْغَيْبِ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخٰٓئِیْنِ ۝

سندن پريٽ ڪا به خيانت نه ڪئي هئي (هي به معلوم ٿئي) بديشڪ الله تعاليٰ خاندن جي ريت کي ڪامياب ڏٺو ڪري

وَمَا اُبْرِئُ نَفْسِیْ اِنَّ النّفْسَ لَمّٰرَةٌۢ بِالسُّوءِ اِلَّا مَآ رَحِمَ

۽ آئون پنهنجي پاڪيزئي جو اظهار نه ٿو ڪريان، بديشڪ نفس تڙبن ڪمن لاءِ چوي ٿو، مگر جنهن تي منهن جو رب

رَبِّیْ اِنَّ رَبِّیْ غَفُورٌ رَّحِیْمٌ ۝ وَقَالَ الْمَلِكُ اَتْتُونِیْ بِهٖ

رحم ڪري ٿو، بديشڪ منهنجو رب بخشيندڙ رحم ڪندڙ آهي. بادشاهه چيو، يوسف کي مون وٽ وٺي اچو ته آئون

اَسْتَخْلِصُهٗ لِنَفْسِیْ فَلَمَّا كَلَمَہٗ قَالَ اِنَّكَ الْیَوْمَ لَدِیْنَا مَكِیْنٌ

انکي خاص پنهنجي (ڪمن) لاءِ مقرر ڪريان، پوءِ يوسف ساجڏهن بادشاهه ڳالهائون انکي چيائين ته تون اڄ کان ئي اسان وٽ

اَمِیْنٌ ۝ قَالَ اجْعَلْنِیْ عَلٰی خَزَآءِیْنِ الْاَرْضِ اِنِّیْ حَفِیْظٌ عَلِیْمٌ ۝

معزز (پيءُ) امين آهي. يوسف چيو ته مون کي زمين (مصر جي خزائن تي مقرر ڪر، بديشڪ آئون حفاظت ڪندڙ ڄاڻندڙ آهيان.

وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِی الْاَرْضِ يَتَّبِعُوْا مِنْهَا حَيْثُ یَشَآءُ ۝

۽ اسان انهي طريقي سان يوسف کي زمين (مصر) ۾ مضبوط بنايو جو مصر ۾ جنهن جاءِ تي چاهي رهي سگهيو ٿي.